

ποίησαν τοὺς ὠκεανούς, ἐνέπαιζαν τὰς θυέλλας, καὶ διὰ τοῦ καταπληκτικοῦ ὄγκου τοῦ σώματος αὐτῶν ἀντέστησαν, φημῶσαντα τὴν μανίαν τῶν κυμάτων. Κόσμος ἄλλος ὑγρός, πλήρης, τέλειος, στιλπνός, ἐπιβάλλον, ἐκπαγλός καὶ ἐξαισιός, μεγαλοπρεπὴς πλειότερον ἴσως τοῦ χερσαίου, ἀνεκαλύπτετο, πλουσιώτερος πάντοτε, ποικιλιώτερος, ἐκπληκτικώτερος, ζῶν ἐγγλείων ἐν ἑαυτῷ, τροφὴν παρέχων εἰς τὴν ἀπειρίαν τῶν θαλασσιῶν γενῶν, τῶν οἰκούντων καὶ πλανωμένων ἐκεῖ, καὶ τὴν εἰκόνα τῆς φθορᾶς καὶ τῆς ἀναγεννήσεως παρουσιάζων εἰς τὴν κίνησιν ἀθρόας σφριγῶσης ζωῆς ἀφ' ἐνός, εἰς τὰ ἴχνη ἐκεῖνα τοῦ θανάτου ἀφ' ἐτέρου, τὰ κατακείμενα μνημεῖα οἴονε! θλιβερὰ ἀλλὰ μέγα βοῶντα τοῦ νόμου, ὅστις ἐλαύνει καὶ διέπει τὴν κτίσιν.

*

— Φέρε με εἰς τὴν ἀτμοσφαῖραν, εἶπον ἐκ νέου εἰς τὴν Ψυχὴν. Ἀνῆλθομεν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, καὶ ἀπὸ ταύτης ἤρθημεν μετέωροι ὑπεράνω ζηρῶν καὶ θαλασσῶν. Ἰπτάμεθα ἤδη, ἀφ' ὑψηλοῦ θεωροῦντες τὸν κόσμον. Τὸ φῶς κατηγύαζε τὴν δημιουργίαν. Ὅγκοι νεφελῶν ἀποκρύπτουσιν αἴφνης τὸν ἡλιακὸν δίσκον· ὁ κεραυνός, σφουρηλατηθεὶς εἰς τὴν ἀτμοσφαῖραν, ἐκρήγνυται ἀκατάσχετος, λοξὰς μαιανδρικός πεπυρακτωμένως διαγράφων καμπύλας. Πυκνὸς ἐπέρχεται ὄμβρος ῥαγδαίος· ἀπὸ τῶν στέρνων τῆς φύσεως ἀπολύονται θυέλλαι, βίαιος μαίνεται ὁ τυφὼν ἐκσπῶν τὰ γήινα δάση, καὶ συνταράσσει τοὺς ὠκεανούς. Τὸ κύμα ἐγείρεται γιγαντιαῖον. Φερόμενον ἀπὸ τὰς νοτίας ἄκρας τῆς σφαίρας θραύεται ἀγρίως εἰς τὰς ἐγγυτέρας ἐσχαιτίας τῶν ἡπείρων, καὶ μανιωδέστερον ἐπέρχεται μετὰ μείζονος δυνάμεως ὅπως καταροῖφη τὰ κωλύματα καὶ κατακλύσει τὴν γῆν. Ποῖοι ἀνέμων συριγμοί! ποῖα βιαία φορὰ νεφελῶν! ποῖα βροχῆς ὄρμη! ποῖα μάχη καὶ ὄρη, ποῖα δεινὴ ἀναστάσις τῶν στοιχείων! Ὑψώθημεν ὑπερθεῖν ἔτι. Κάτω, ὑπὸ τοὺς πόδας ἡμῶν, ἐπλανῶντο τὰ στρώματα τῶν νεφῶν, καὶ ὑπὸ ταῦτα ἀγρία ἐμαίνετο ἡ θυέλλα, ἔβρεμεν ἡ βροντή, ἡ ἀστραπὴ ἐφλεγε, διεσταυροῦτο εἰς μυρίους ἐλιγμούς ὁ πυρφόρος κεραυνός. Ὑπεράνω ἡμῶν, εἰς τὸ ἀπειρον, ἠκτινοβόλει τὸ φῶς καὶ ἐκράτει γαλήνην. Ἄλλ' ἤδη διασπᾶται ὁ πυκνὸς τῶν μελανῶν νεφῶν ὄγκος· λύεται, ἀφανίζεται, καὶ ἀπρόσκοπτον τὸ φῶς καταχέεται· πάλιν ἐπὶ τὴν ποντισθεῖσαν φύσιν, καὶ τὴν ἔντρομον ἀνθρωπότητα. Ἀναθαρροῦσι τὰ θηρία· οἱ ἄνθρωποι, μνήμονες τοῦ Κατακλύσμου, ὑψοῦσι περιδεεῖς χεῖρας πρὸς τὸν οὐρανόν, καὶ κάμπουσι τὸ γόνυ. Τὸ πόζον τῆς Ἰριδος, εἰς τὰ ἄκρα τῆς γῆς σπηριζόμενον, καμπυλοῦται πολυχρῶμον καὶ διαφανέστατον, πλαίσιον οἴονε! περιβάλλον τὴν εἰκόνα τῆς Δημιουργίας, ἀψὶς γήινη ὑφ' ἣν φαντάζεται ὁ νοῦς πλανωμένην τὴν θείαν Μεγαλειότητα, συντηροῦσαν καὶ διέπουσαν τὴν κτίσιν. Πόσον ἦτο ὠραῖον καὶ ἀπεριγράπτως μεγαλοπρεπές!

*

Ἄλλὰ πρὸς πᾶσαν γήινην εἰκόνα, καὶ τὴν μᾶλλον ἐκπαγλὸν καὶ περικαλλῆ, πρὸς πᾶν ἐγκόσμιον

ἀντικείμενον, καὶ τὸ μᾶλλον ἐπιβάλλον καὶ ἐκπληκτικόν, ἐρηπτικῶς εἶχε κλεισθῆ ἡ καρδιά μου. Πρὸς τὴν γῆν, πρὸς τὸν κόσμον αὐτόν, ἐν μέσῳ τοῦ ὁποίου βιοῦμεν, διετέλουν ξένος καὶ ἀδιάφορος. Ἡ ἀναπόλησις τῶν ἀκροτάτων καὶ λαμπρῶν κόσμων, οὓς πόρωθεν μοι εἶχε δεῖξει ἡ Ψυχὴ, αὐτὴ κατέβλεπε τὸ πνεῦμά μου, αὐτὴ ἐδέσμευε καὶ ἐμέθυε τὴν ψυχὴν μου. Μεταξὺ γῆς καὶ οὐρανοῦ, ἐνοστάλγουν ἤδη δεινῶς τὰς σφαίρας ἐκεῖνας, ἃς μόλις εἶχον προσθάσει νὰ ἴδω, ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν τῆς Ψυχῆς, καὶ ἀποκρῦβείσας εἰς τὸ ἀπώτατον ἀχανές, ἀνεπόλουν ἤδη, πάσγων εἰς τὴν ἀνάμνησίν των. — Φέρε με ἐκεῖ, εἶπον ἱκετευτικῶς πρὸς τὴν Ψυχὴν, ἐκεῖ ὅπου ἀνέσπερον ἀκτινοβολεῖ τὸ φῶς, τὸ ἄφθαρτον φῶς, τῆς Ἀληθείας τὸ φῶς. Διάφοροι εἶναι αἱ μαρμαρυγαὶ τῆς ἀκτινοβολίας ἐκεῖνης· διάφορος ἡ χαρὰ, ἡ θεία εἰρήνη, δι' ἧς πληροῖ τὴν ψυχὴν τοῦ θεωροῦντος αὐτό. Φέρε με ἐκεῖ. — Δὲν δύναμαι πλέον, ἀπήνητησεν ἡ Ψυχὴ. Ἄπαξ μόνον καὶ ἀτελῶς δίδεται ἐνίοτε εἰς τοὺς ἀνθρώπους νὰ θεωρήσωσιν, εἰς στιγμὰς ψυχικῆς ἐκστάσεως, τὰς ἀσυλλήπτους σφαίρας ἃς δικαίως ποθεῖς. Δύνασαι ν' ἀνέλθης ἄχρι αὐτῶν, ἀλλ' οὐχὶ ἤδη. Διπλῆ δοκιμασία, ἡ τοῦ σταδίου τῆς ζωῆς ἀφ' ἐνός, καὶ ἡ τοῦ θανάτου ἀφ' ἐτέρου εἶναι ἡ κλιμακὴ ἡ μυστικὴ, δι' ἧς τὸ πνεῦμα δύναται νὰ ἀρθῆ ἄχρι τοῦ Πνεύματος, ὁ σπινθήρ ἄχρι τῆς ἀσβέστου ἐστίας, ἀφ' ἧς ἐκπορεύεται τὸ πῦρ, ἡ ζωὴ, ἡ θεία ἀκτινοβολία. Τὸ γέρας πρόκειται προσιτόν εἰς τοὺς θνητούς, χωρὶς ὅμως νὰ ἐπιβραβεύεται εἰς πάντας. Καιρὸς νὰ κατέλθωμεν, εἶπεν ἡ Ψυχὴ. Καὶ διὰ πτήσεως ἀκαριαίας ἔσχισεν ὀρηπτικῶς τοὺς αἰθέρας, παρασύρουσα καὶ ἐμέ. Τὴν ὥραν ἐκεῖνην ἀνέωξα τὰ πεπονημένα βλέφαρά μου. Τὸ ἡλιακὸν φῶς κατηγύαζε τὸν κοιτῶνά μου. Ὑπερθεῖν τοῦ προσώπου μου εἶδον μειδιῶντα τὸν ἱατρόν. Ἡ κρίσις ἐγένετο, μοι εἶπεν. Ἀπὸ σήμερον εἰσέρχεται εἰς τὴν ἀνάρρωσιν.

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΠΑΓΑΝΕΛΗΣ

Ἡ Μικρὰ Κόμησσα¹

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΟΚΤΑΒΙΟΥ ΦΕΓΙΕ

ΚΑΤΑ ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΝ Ε. Δ. ΡΟΪΔΟΥ

Ἴδου λοιπὸν καὶ πάλιν ἐγὼ εἰς τὸ κελλίον μου. Ἄλλὰ πόσον μοῦ φαίνεται σκοτεινόν, πένθιμον καὶ παγετώδες! Ἄφ' ὅτου ἔφθασα εἰς τὴν χώραν ταύτην μόνον θερινὰς ἡμέρας καὶ νύκτας ἔτυχε νὰ ἴδω, καὶ τοι πρὸ πολλοῦ παρήλθε τὸ θέρος. Ἀπόψε ὁμῶς νέμεται τὴν κοιλάδα φθινοπωρινὴ ἀνεμοζάλη· ὁ ἄνεμος συρίζει διὰ τῶν ἐρείπιων καὶ ἀποσπᾶ συντρίμματα αὐτῶν βαρέως πίπτοντα κατὰ γῆς, ἐνῶ ῥαγδαία βροχὴ μαστίζει τὰ ὑαλῖα τοῦ κελλίου. Αἱ σταγόνες αὐτῆς ὁμοιάζουσι δάκρυα. Ἡ καρδιά μου εἶναι κ' ἐκεῖνη πλήρης δακρύων, ἀλλ' οἱ ὀφθαλμοί μου μένουσι ξηροί, καίτοι ζητῶ ἐπιμόνως παρηγορίαν παρὰ τοῦ Θεοῦ. Ὅχι παρὰ τοῦ ἀνεπίκτου

ἐκείνου Θεοῦ, ὃν θηρεύει ἡ διάνοια πέραν τοῦ κόσμου καὶ τῶν ἀστέρων, ἀλλὰ τοῦ μόνου εἰς τοὺς πάσχοντας χρησίμου Θεοῦ, τοῦ Θεοῦ τῶν παιδικῶν μου χρόνων, τοῦ Θεοῦ τῆς ἀθλίας ἐκείνης γυναίκος! Ἀλλὰ περὶ οὐδενὸς ἄλλου θέλω ἡδὴ νὰ σκεφθῶ παρὰ μόνον ὅτι θὰ σ' ἐπανιδῶ μεθύριον, καὶ πρὶν ἴσως λάβῃς τὴν παροῦσαν

Παῦλε, τρέξε ἐδῶ! Ἄν δύνασαι ν' ἀφήσης τὴν μητέρα σου, τρέξε ἀμέσως εἰς βοήθειάν μου. Ὁ πόνοσ με καταβάλλει. Ἄκουσε τώρα.

Ἐγραφα τὴν ἀνωτέρω διακοπεῖσαν γραμμὴν, ὅτε ἐν μέσῳ τῶν συγκεχυμένων θορύβων τῆς ἀνεμοζάλης ἐνόμισα ὅτι ἀκούω ἤχον φωνῆς, ἀνθρωπίνου παραπόνου. Κύψας εἰς τὸ παράθυρον διέκρινα ἀμυδρῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ ἀόριστόν τινα μορφήν, εἶδος λευκοῦ δέματος ἐπὶ τῆς γῆς, συγχρόνως δὲ ἀντελήφθην εὐδαικρινετέρου τινὸς θρήνου. Καταληρθεὶς ὑπὸ φρεσῆς ὑποψίας ὤρμησα πρὸς τὴν θύραν τοῦ μύλου, καὶ εἶδα παρὰ τὴν φλιάν ἵππον ἄνευ ἀναβάτου, φέροντα ἐρίππιον γυναικεῖον. Τρέξας ἀπνευστὶ εἰς τὴν ἄλλην πλευρὰν τῶν ἐρειπίων εὗρον ἐν τῷ κάτωθεν τῶν κελλίων ἀρχαῖα νεκροταφεῖω τὴν πτωχὴν γυναῖκα καθημένην ἢ μᾶλλον κατακειμένην εἰς ἐπιτύμβιον πλάκα, ῥιγοῦσαν καὶ τρέμουσαν ὑπὸ τὸν παγετώδη καταρράκτιν, ὃν ἔχυνεν ὁ ἄσπλαγγος οὐρανὸς ἐπὶ ἐλαφροῦ φορέματος χοροῦ. Λαθὼν τὰς χεῖράς της ἐπροσπάθησα νὰ τὴν ἀνεγείρω. — Τί ἔκαμες! . . τῆς εἶπα, δυστυχισμένη!

— Ναὶ δυστυχισμένη! ἐψιθύρισε διὰ φωνῆς μόλις αἰσθητῆς.

— Ἀλλὰ κινδυνεύεις ν' ἀποθάνῃς αὐτοῦ.

— Τόσον καλλίτερα . . . τόσον καλλίτερα! !

— Δὲν ἤμπορῶ νὰ σ' ἀφήσω ἐκεῖ. Σήκω δὲ! ὄνομα Θεοῦ!

Ἀλλὰ δὲν ἀπέμεινε πλέον εἰς αὐτὴν δύναμις ἰκανὴ οὔτε νὰ σηκωθῆ οὔτε κἂν ν' ἀποκριθῆ. Εἰς τοιαύτας στιγμὰς αἱ ἰδέαι ἔχουσι ταχύτητα ἀστραπῆς. Ἀναλογισθεὶς ὅτι οὐδεὶς ὑπῆρχε τρόπος νὰ ἐξάξω αὐτὴν οὕτως ἔχουσαν ἐκ τῆς κοιλάδος ἐκείνης, τῆς ἀπροσίτου εἰς τὰς ἀμάξας, καὶ ὅτι ἀπελπισ ἀπέβαινε πᾶσα ἀπόπειρα πρὸς διάσωσιν τῆς τιμῆς αὐτῆς ἐσκεπτόμην μόνον πῶς νὰ σώσω τὴν ζωὴν της. Λαθὼν αὐτὴν εἰς τὰς ἀγκάλας μου ἔσπευσα νὰ τὴν μεταφέρω εἰς τὸ κελλίον τὴν ἐτοποθέτησα ἐπὶ καθίσματος παρὰ τὴν ἐστίαν, ἤναψα πῦρ καὶ ἔπειτα ἐξύπνισα τοὺς οἰκοδεσπότας, ψιθυρίσας συγκεχυμένην τινὰ ἐξήγησιν εἰς τὴν μυλωνοῦν. Ἄγνοῶ ἂν ἐνόησεν αὐτὴ τί συμβαίνει, ἀλλ' ἦτο εὐσπλαγγος καὶ ἔσπευσεν εἰς περιθάλψιν τῆς κυρίας Πάλμα, ἐνῶ ὁ σύζυγός της ἔτρεχεν ἐρίππος νὰ δώσῃ εἰς τὴν κυρίαν Μαλουέ τὰς κατωτέρω ὀλίγας γραμμὰς.

«Κυρία μου,

«Ἡ ἀθλία εἶναι ἐδῶ ἐτοιμοθάνατος. Ἐν ὀνόματι τοῦ πανοικτίρμονος Θεοῦ, σὲ παρακαλῶ νὰ ἔλθετε νὰ περιθάλψετε καὶ νὰ παρηγορήσετε τὴν παρ' οὐδενὸς ἄλλου δυναμένην νὰ ἐλπίσῃ παρηγορίαν καὶ συγγνώμην».

Ταῦτα γράψας ἔσπευσα νὰ ἐπιστρέψω πλησίον τῆς ἀσθενοῦς, ἥτις μ' ἐζήτη. Εὗρον αὐτὴν καθημένην παρὰ τὴν πυρὰν καὶ μὴ θέλουσαν νὰ κατα-

κλιθῆ εἰς τὴν ἐτοιμασθεῖσαν ὑπὲρ αὐτῆς κλίνην. Ὅτε εἰσῆλθον, ἡ πρώτη αὐτῆς σκέψις ἦτο περὶ τῆς ἐντυπώσεως ἣν ἤθελε μοι προξενήσῃ ἢ χωρική ἐνδυμασία, μὲ τὴν ὁποίαν εἶχεν ἀνταλλάξει τὴν διάβροχον καὶ βορβορώδη αὐτῆς ἐσθήτα. Ἐν τῇ ἀγωνίᾳ της ἐπειράτο νὰ γελᾷ δεικνύουσα μὲ τὴν ἀλλόκοτον μεταμφίεσιν· ἀλλ' ὁ γέλωσ αὐτῆς μετετράπη εἰς σπασμούς, τοὺς ὁποίους μόλις ἠδυνήθη εἰς σπαστεῖλω. Βλέπων αὐτὴν ἀδυνατοῦσαν νὰ ζεσταθῆ καὶ τοὺς ὀφθαλμούς της σπινθηροβολοῦντας ἐκ τοῦ πυρετοῦ τὴν παρεκάλεσα νὰ κατακλιθῆ.

— Διατί; εἶπε. Δὲν εἶμαι ἄρρωστη. Ἐκείνο τὸ ὅποιον μὲ φρονεῖ εἶναι οὔτε τὸ κρῦον, οὔτε ὁ πυρετός, ἀλλ' ἡ ἐντροπή. Ἡ ἰδέα ὅτι μὲ ἀποστρέψετε καὶ μὲ περιφρονεῖτε . . . δικαίως τώρα.

Εἰς τοιοῦτον ἀκουσμα, ἡ καρδία μου ἐρραγίσθη καὶ εἶπα εἰς αὐτὴν τὰ πάντα, τὸν ἔρωτά μου, τὴν λύπην μου καὶ τὴν πικράν μου μεταμέλειαν. Ταῦτα λέγων κατερίλου τὰς τρεμουσὰς χεῖράς της, τὸ καίον μέτωπον καὶ τὴν ὑγρὰν ἐκ τῆς βροχῆς κόμην της, ζητῶν νὰ μεταγγίσω εἰς τὴν ψυχὴν της, ὅσην περιεῖχεν ἡ ἰδική μου τρυφερότητα καὶ λατρείαν. Τότε κατὰ πρῶτον ἔμαθε καὶ ἐπίεσθη ὅτι τὴν ἠγάπων. Ἡ χαρὰ της ὑπῆρξεν ἀπεριόγραφτος.

— Ἀπὸ τώρα, μὲ εἶπε, δὲν εἶμαι πλέον ἀξία λύπης. Ποτὲ δὲν ὑπῆρξα εὐτυχεστέρα, εὐτυχῆς πέραν πάσης μου ἐλπίδος. Τίποτε ἄλλο δὲν ζητῶ, τίποτε περισσότερον δὲν ἔχω νὰ ἐλπίσω . . . Τίποτε δὲν λυποῦμαι εἰς τὸν κόσμον.

Ταῦτα λέγουσα ἀπεκιομήθη. Τὰ ἡμίκλειστα χεῖλη της μειδιῶσιν ἡσύχως· ἀλλὰ καταλαμβάνεται ἐκ διαλειμμάτων ὑπὸ σπασμῶν, καὶ ἡ ὄψις της ἀλλοιώνεται ταχέως. Ταῦτα σὲ γράφω παρὰ τὸ προσκεφάλαιον αὐτῆς.

*

Ἡ Κυρία Μαλουέ, τῆς ὁποίας δὲν ὑπερετίμησα τὴν ἀγαθότητα, ἔφθασε κατ' αὐτὴν τὴν στιγμὴν μετὰ τοῦ συζύγου καὶ τοῦ ἱατροῦ της. Οἱ λόγοι καὶ οἱ τρόποι της ὑπῆρξαν ὄντως μητρικοί. Ἡ ἀσθενὴς κεῖται ἡδὴ ἐπὶ καλῆς κλίνης καὶ περιθάλπεται φιλοστόργως· ἐγὼ δὲ εἶμαι κατὰ τι ἡσυχώτερος καὶ τοι ἔμαθα ὅτι ἐξύπνησε καὶ παραληρεῖ. Ἐνόμισα πρέπον νὰ μὴ εἰσέλθω πλέον εἰς τὸ κελλίον, ἀφίσας τὴν θέσιν μου εἰς τὴν κυρίαν Μαλουέ. Ἡ φυσιογνωμία τοῦ μαρκησίου μ' ἐφάνη φοβισμένη, ὅτε μὲ εἶπεν ὅτι ὁ ἱατρός δὲν ἀπεφάνθη ἀκόμη.

*

Ὁ ἱατρός ἐξῆλθε τέλος πάντων καὶ ἠδυνήθη νὰ τοῦ ὀμιλήσω. — Ὑπάρχει μὲ εἶπεν, ὄξεια πνευμονία μὲ ἐγκεφαλικὸν πυρετόν.

— Ἡ νόσος εἶναι βαρεῖα, ἱατρέ;

— Βαρυτάτη.

— Ἀλλ' ὑπάρχει ἀμεσος κίνδυνος;

— Δὲν δύναμαι ν' ἀποφασίσω ἀκόμη. Ἡ κρίσις εἶναι τόσον βιαία, ὥστε δὲν ἤμπορεῖ νὰ παραταθῆ ἐπὶ πολὺ.

— Δὲν ἔχετε πλέον ἐλπίδα, κύριε;

— Ὁ ἱατρός μ' εἰδείξε τὸν οὐρανόν, ὡς παρ' αὐ-

τοῦ μόνον ἐλπίζων σωτηρίαν καὶ ἀπεμακρύνθη, ἀφίσσας με ἐμβρόντητον.

*

Ἡέκτη ὥρα τῆς ἐσπέρας.

Ὁ ἱερεὺς τοῦ πύργου προσεκλήθη ἐν βίβλῃ. Εἶναι σεβάσιμος καὶ ἀγαθώτατος γέρον, ἀρχαῖος φίλος τῆς κυρίας Μαλουέ. Εἶδα αὐτὸν ἐξερχόμενον πρὸς στιγμὴν ἀπὸ τὸν κοιτῶνα, ἀλλὰ δὲν ἐτόλμησα νὰ ζητήσω εἰδήσεις. Ἄγνοῶ λοιπὸν τί συμβαίνει καὶ φοβοῦμαι μὴ τὸ μάθω ἢ ἀκοή μου ἀντιλαμβάνεται ἀπλήστως παντὸς ἤχου καὶ θορύβου. Τριγμὸς κλειομένης θύρας ἢ πάτημα ἐπὶ τῆς κλίμακος μοὶ προξενοῦσι ἀπερίγραπτον τρόμον. Ἄλλ' ἐν τούτοις ἐπιμένω ἐλπίζων.

*

Παῦλε! φίλε μου, ἀδελφέ μου! ποῦ εἶσαι... Τετέλεστα!

Πρὸ μιᾶς ὥρας εἶδα καταβαίνοντα τὴν κλίμακα τὸν ἱατρὸν μετὰ τοῦ ἱερέως, τοὺς ὁποίους ἠκολούθει ὁ κύριος Μαλουέ. — «Ἀναβήτε, μοὶ εἶπε. Θάρος, κύριε».

Εἰσελθὼν εἰς τὸ κελλῖον εὗρον τὴν κυρίαν Μαλουέ γονυπετὴ παρὰ τὴν κλίνην καὶ νεύουσαν νὰ πλησιάσω. Ὁ ἐγγίζων θάνατος εἶχεν ἐπιθέσει ἤδη τὴν φοβεράν αὐτοῦ σφραγίδα ἐπὶ τοῦ χαριτοβρύτου ἐκείνου προσώπου· ἀλλ' οἱ ὀφθαλμοὶ ἔμεναν ἀκόμη πλήρεις ζωῆς καὶ ἐκφράσεως. Ἡ θνήσκουσα μὲ ἀνεγνώρισεν ἀμέσως — «Κύριε, μοὶ εἶπεν, εἶτα δὲ ὡς διορθοῦσα ἐαυτὴν ἐξηκολούθησε: «Γεώργιε, σὲ ἠγάπησα πολὺ· συγχώρησέ με ἂν φαρμακεύω τὴν ζωὴν σου διὰ τῆς λυπηρᾶς ταύτης ἀναμνήσεως». Ἔσπευσα νὰ γονυπετήσω παρὰ τὴν κλίνην, οὐδὲ λέξιν δυνάμενος ν' ἀρθρώσω καὶ βρέγων διὰ πυρίνων δακρύων τὴν χεῖρά της, τὴν ὡς μάρμαρον ἤδη ψυχράν.

— «Καὶ σεῖς, κυρία μου» ἐξηκολούθησε, «συγχωρήσατέ με τὰ βάσανα καὶ τὴν λύπην, ποῦ σὰς προξενῶ».

— «Κόρη μου», ἀπεκρίθη ἡ καλὴ γραῖα, «σ' εὐλογῶ ἐξ ὅλης καρδίας».

Τὰς λέξεις ταύτας διεδέχθη βαθεῖα σιωπὴ, τὴν ὁποίαν διέκοψεν αἶφνης βαθὺς στεναγμὸς. Τὸν στεναγμὸν τοῦτον, τὸν ὕστατον τοῦτον θρήνον διαρραγείσης ὑπὸ τοῦ πόνου καρδίας, τὸν ἤκουσε καὶ τὸν εἰδέχθη ὁ Θεός.

Τὸν ἤκουσε βεβαίως, ὡς ἀκούει καὶ τὴν φλογερὰν μου προσευχὴν. Ἔχω ἀνάγκην νὰ πιστεύσω τοῦτο, φίλε μου. Διὰ ν' ἀντισταθῶ τὴν στιγμὴν ταύτην εἰς τὰς ὑπαγορεύσεις τῆς ἀπελπισίας, πρέπει νὰ πιστεύσω ὀλοψύγως εἰς Θεὸν ἀγαπῶντα ἡμᾶς, θεωροῦντα μὲ οἰκτίρμονα ὀφθαλμὸν τὴν ἀφόρητον ὀδύνην τοῦ δυστυχοῦς πλάσματος τῶν χειρῶν του... καὶ μέλλοντα νὰ ἐνώσῃ καὶ πάλιν τοὺς ὑπὸ τοῦ θανάτου χωρισθέντας! Ἐνώπιον τοῦ ἀψύχου λειψάνου φιλάτου ὄντος οὐδεὶς ὑπάρχει ὁ μὴ ἀπωθῶν μετ' ἀκατονόμαστου φρίκης τὴν ἰδέαν ὅτι Θεός, ἀγάπη, δικαιοσύνη καὶ ἀθανασία εἶναι λέξεις ἄνευ ἐννοίας.

[Ἐπεται τὸ τέλος]

ΜΟΥΣΙΚΗ ΕΦΕΥΡΕΣΙΣ

Εἶνε γνωστὸν ὅτι τὰ ἐγγχορδα ὄργανα, βιολίον, βιόλα, βιολανσέλλον, εἶναι τὰ τελειότερα τῶν ὀργάνων, διότι εἶνε ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα διὰ τὴν μεγαλητέραν τῶν συγγένειαν πρὸς τὴν ἀνθρωπίνην φωνήν, ἀμεσότερον ἐνεργοῦσιν ἐπὶ τῆς ψυχῆς. Δυστυχῶς τὰ ὄργανα ταῦτα εἶναι τὰ δυσκολώτερα, ἢ δὲ δυσκολία τῶν συγκείται ἐκ δύο διακεκριμένων δυσκολιῶν, ἀμιλλωμένων πρὸς ἀλλήλας διὰ τὸ μέγεθος, εἰς βαθμὴν, ὥστε νὰ μὴ δύναται τις νὰ ποφανθῇ, ποῖα εἶνε ἡ μεγαλητέρα. Ἡ πρώτη ἐγκείται εἰς τὴν ἀκριβῆ τοποθέτησιν τῶν δακτύλων εἰς διάφορα σημεῖα τῆς χορδῆς πρὸς παραγωγὴν τῶν διαφόρων φθόγγων, εἶνε δὲ μεγάλη ἢ δυσκολία αὕτη, διότι τὰ διαστήματα τὰ χωρίζοντα τοὺς διαφόρους φθόγγους δὲν εἶναι ὁμοιόμορφα ἐφ' ὅλου τοῦ μήκους τῆς χορδῆς, ἀλλὰ καθ' ὅσον προχωροῦμεν ἐπὶ τῆς χορδῆς, βαίνουσιν ἐλαττούμενα καὶ αὐτὰ καθ' ἀναλογίαν πρὸς τὸ μήκος τῆς χορδῆς, τὸ ὅποιον ἐλαττούται. Ἡ δευτέρα δυσκολία ἐγκείται εἰς τὴν κατάλληλον χρῆσιν τοῦ τόξου· εἶνε δὲ πολὺ μεγαλητέρα ἢ ὅσον τις ἐκ τῶν προτέρων φαντάζεται, διότι τὸ τόξον εἶνε ἐκεῖνο, τὸ ὅποιον μεταβάλλει τὰς ἀψύχους καὶ ἄνευ ἐννοίας δονήσεις τῆς χορδῆς εἰς κἂτι ὁμιλοῦν πρὸς τὴν ψυχὴν, εἰς λέξεις, εἰς φράσεις. Θὰ δώσωμεν ἰδέαν τῆς σχετικῆς σπουδαιότητος τῶν δύο τούτων δυσκολιῶν, φέροντες, ὅτι ἡ πρώτη εἶνε κυρίως ἡ δυσκολία τῶν πρώτων ἐτών, ἐνῶ ἡ μελέτη τοῦ τόξου εἶνε οὕτως εἰπεῖν τὸ δεύτερον ἡμῖς τῆς σπουδῆς τῶν ὀργάνων τούτων, διότι δὲν δύναται νὰ ἀρχίσῃ, παρὰ ἀφοῦ πρῶτον ἡ ἄλλη κατὰ μέγα μέρος νικηθῇ.

Πρὸς ἄριστον τῆς πρώτης δυσκολίας, ἐπειροῆθη κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη μηχανισμὸς προουρισμένος νὰ ἀντικαταστήσῃ τὸν μέχρι τοῦδε τρόπον τοῦ παίξαι, οὐχὶ βεβαίως διὰ τοὺς καλοὺς παίκτας καὶ διὰ τοὺς μελετώντας διὰ νὰ γείνωσι τοιοῦτοι, διότι, ὡς θὰ ἴδωμεν, δὲν ἐξισοῦται κατὰ τὴν τελειότητα πρὸς τὸν φυσικὸν τρόπον ποῦ παίξαι, ἀλλὰ νὰ παράσῃ εἰς τοὺς ἐρασιτέχναις τοὺς μὴ δυναμένους νὰ ἀφιερῶσιν πολὺν χρόνον εἰς τὴν μελέτην τοῦ ὀργάνου, τὸ μέσον νὰ παίξωσι τουλάχιστον ἄνευ κακοφωνιῶν τοῦθ' ὅπερ εἶνε, εἴπομεν, ὁ μᾶλλον ἐπιείγων ὄρος.

Ὁ μηχανισμὸς οὗτος προσαρμόζεται ἐπὶ τοῦ ὀργάνου μας, βιολίου, βιόλας, ἢ βιολανσέλλου, φέρει δὲ σειρὰν πλήκτρων ὡς τὰ τοῦ κλειδοκυμβάλου, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐργάζεται ἡ ἀριστερὰ χεῖρ, ἐνῶ ἡ δεξιὰ φέρει ὡς πάντοτε τὸ τόξον.

Μεταξὺ ἄλλων λόγων, δι' οὓς ὁ τρόπος οὗτος τοῦ παίξαι ὑπολείπεται τοῦ φυσικοῦ, εἶνε καὶ οὗτος, ὅτι τοιοῦτοτρόπως τὰ ὄργανα ταῦτα μεταβάλλονται εἰς ὄργανα μὲ ὀρισμένας φωνάς, κατατάσσονται εἰς τὴν τάξιν τοῦ κλειδοκυμβάλου, καὶ παίξουσιν ἐπομένως κατὰ τὴν συγκερασμένην κλίμακα, δηλ. ἔχουσιν ἓνα μόνον φθόγγον διὰ do-δίεσιν καὶ re-ῦφασιν, ἓνα μόνον διὰ mi-δίεσιν καὶ fa κτλ., ἐνῶ εἰς τὴν φυσικὴν κλίμακα δὲν ἔχει οὕτω, καὶ ἐνῶ φυσικῶς παίζόμενα, ἀκριδῶς ἔνεκα τοῦ ἀρίστου τῶν φωνῶν, τὸ ὅποιον τώρα παρυσιάζεται ὡς πλεονέκτημα, ἐπιτρέπουσιν εἰς τὸν καλὸν παίκτην, νὰ κάμνῃ τὰς διαφορὰς ταύτας, δηλ. νὰ παίξῃ κατὰ τὴν φυσικὴν κλίμακα.

Ἐπὶ τὰς ἐπιφυλάξεις ταύτας, ἐπαναλαμβάνομεν, ὅτι ἡ ἐπινοήσις αὕτη θὰ προσφέρῃ μεγάλην ὑπηρεσίαν εἰς ἐκεῖνους, οἱ ὁποῖοι ἀγαπῶσι μὲν τὴν μουσικὴν, ὀπισθοδρομοῦσιν ὅμως ἀπέναντι τῆς τραχείας μελέτης, τὴν ὁποίαν ἐπιβάλλουσι τὰ ὄργανα ταῦτα.

ΣΤ.